

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 4 (827–828)

2018 m. vasario 24 d.
Išėina šeštadieniais

SAVIVALDYBĖS PRADĖJO ŠIMTMEČIO RENGINIUS

Lietuvą 100-ojo gimtadienio proga Lazdijai pasveikino pirmieji 14 p.

Romo Gurklio nuot.

100 Valstybės atkūrimo 100-metis

Lietuvoje tvyrojusių Vasario 16-osios nuotaiką parodė Lazdijų rajono savivaldybės meras Artūras Margelis ir šventės dalyvės

KLAIPĖDA APSISPRENDĖ – TAPS BALTIJOS REGIONO MĖLYNOSIOS EKONOMIKOS CENTRU	4 p.
MODULYJE 4 M VILKAVIŠKIO VERSLININKAI SAVĘS NEMATO	5 p.
AUDRYS ANTANAITIS: VALSTYBINĖ KALBA PATI SAVIMI NEPASIRŪPINS	6 p.
KOKIO PAMINKLO MES VERTI? ŽURNALISTĖS VALENTINOS ZINKEVIČIENĖS ŽVILGSNIS	17 p.

9 771392 024600 01

KLAIPĖDA APSISPRENDĖ –

ALBERTAS BARAUSKAS

TAPS BALTIJOS REGIONO MĖLYNOSIOS EKONOMIKOS CENTRU

25 tūkst. naujų darbo vietų, 2000 naujų įmonių, 1,5 mlrd. eurų naujų investicijų, 200 proc. išaugęs eksportas, 40 tūkst. daugiau gyventojų Klaipėdoje, dvigubai didesnis atlyginimas, 400 tūkst. apgyvendintų turistų – tokią ekonominio proveržio ambiciją iki 2030-ųjų užsibrėžė Klaipėda.

Klaipėdos miesto savivaldybė ir įmonės: Valstybinio jūrų uosto direkcija, universitetas, Laisvosios ekonominės zonos (LEZ) valdymo bendrovė, Pramonininkų asociacija ir Klaipėdos prekybos, pramonės ir amatų rūmai pristatė Klaipėdos ekonominės plėtros strategiją 2030, kuri jau dabar tampa impulsu ir viso regiono vystymo pagrindu. Klaipėda nutarė eiti mėlynąjo proveržio keliu ir turi tikslą tapti pasaulinio lygio mėlynosios ekonomikos ir sparčių sprendimų miestu.

Šiuo metu partnerių, konsultantų ir ekspertų komanda rengia strategijos įgyvendinimo priemonių planą, kuris bus pristatytas šį pavasarį. Į strategijos rengimą įsitraukusių ekspertų

vertinimu, tai ne tik pirmoji Lietuvoje miesto ekonominės plėtros strategija, bet ir pirmoji miestiečių ekonominė strategija miestui. Klaipėdos savivaldos, uosto, mokslo, pramonės, verslo atstovų ir daugiau kaip šimto įsitraukusių kitų sričių profesionalų jungtinė komanda apsisprendė dėl miesto vystymosi kertinių krypčių ir Klaipėdos vizijos, kad Klaipėda taptų geriausia vieta gyventi ir dirbti Baltijos regione.

„Klaipėda turėjo du kelius – nieko nedaryti, „vegetuoti“ ir skųstis, kad prarandame žmones, o investuotojai renkami kitus miestus, arba pasirinkti ambicingą proveržį ir jį susikurti savo rankomis. Mes pasirinkome veikti ir sutelkėme jėgas. Dabar visi partneriai turime bendrą viziją ir sutarimą, kokį miestą norime kurti, kokias prioritėtines sritis turime vystyti. Ekonominio proveržio strategijos reikia miestui, kad protai nenutekėtų, į užsienį išvykę klaipėdiečiai norėtų grįžti ir čia kurti gyvenimą, investuotojai mus matytų kaip patikimą ir progresyvių partnerių“, – įsitikinęs Klaipėdos miesto meras Vytautas Grubliauskas.

Klaipėdos ekonominės plėtros strategijoje 2030 numatytos keturios prioritėtinės kryptys. Miestas stiprins ir plėtos jūrinę ekonomiką, bioekonomiką, pažangios pramonės ekonomiką, kūrybinių industrijų ir paslaugų ekonomiką. Klaipėda sieks tapti pagrindiniais Rytų Baltijos jūrinės prekybos vartais, o integruotas uosto, logistikos ir pramonės kompleksas planuoja aptarnauti 15 proc. Baltijos jūros rytinės pakrantės krovinių. Miestas taip pat plėtos SGD klasterį, kuriame bus kuriamos ir vystomos švariosios SGD technologijos.

„Neabejoju, kad maksimali uosto plėtra su išoriniu uostu Klaipėdai suteiks naują kvėpavimą. Istoriskai yra susiklostę, kad uostas yra mieste, tad turime protingai ir darniai panaudoti šią galimybę. Esame klaipėdiečiai ir mūsų visų siekis – gyvas, patrauklus gyventi, dirbti ir kurti, įsitvirtinti jauniems žmonėms miestas. Uosto plėtra gali sukurti unikalią progą Klaipėdoje veikiančioms mokslo institucijoms – dialogas tarp uosto ir mokslo mums ypač svarbus“, – sako Klaipėdos valstybinio jūrų uosto direkcijos generalinis direktorius Arvydas Vaitkus.

Klaipėda numatė plėtoti pažangią pramonę ir iki 2030-ųjų tapti regiono „pramonės 4.0“ kompetencijų centru. Miestas, LEZ, pramonės ir verslo asociacijos sieks pritraukti naujų investuotojų, kurie čia kurtų aukštos pridėtinės vertės technologijas – elektros, autonominių sistemų, robotų ir robotikos įrangos, SGD technologijų kūrėjus ir gamintojus. Klaipėdoje įsikūrusios įmonės kurs automatizacijos sprendimus pramonei, logistikai, transportui.

Klaipėdos ekonominės plėtros strategijoje numatytos jūrinės ir kūrybinių industrijų, paslaugų ekonomikos kryptys, susijusios su turizmo sektoriaus plėtra. Pasak strategijos partnerių, turizmas išlieka viena iš prioritėtinių krypčių. Klaipėda sieks įtvirtinti savo pozicijas jūrinio ir sveikatinimo turizmo srityse ir tapti verslo ir konferencinio (MICE) turizmo traukos centru Rytų Baltijos regione.

KAUNO REGIONUI –

PRIPAŽINIMAS PRESTIŽINIAME INVESTUOTOJŲ REITINGE

Prestižiniuose „fDi Magazine“ patraukliausių užsienio investicijoms Europos regionų rinkimuose Kauno regionui atiteko net du apdovanojimai. Pirmasis įvertinimas Kaunui atiteko „Žmogiškųjų išteklių ir gyvenimo kokybės“, antrasis – „Kaštų naudos“ kategorijoje.

„The Financial Times“ leidžiamas žurnalas „fDi Magazine“ visame pasaulyje laikomas investuotojų gidu, o kasmetiniai ateities investicijų reitingai – patrauklumo barometru, į kurį atsižvelgia investicinius sprendimus priimančios bendrovės.

Kasmetiniuose „fDi Magazine“ TOP10 reitinguose pateikiamos patraukliausios ir sėkmingiausios užsienio investicijų kryptys Europos miestuose ir regionuose – nuo Airijos ar Graikijos iki Suomijos ar Lietuvos. Duomenys surinkti apie 489 vietas ir vertinti tokiais aspektais, kaip ekonominis potencialas, darbo aplinka, kaštų nauda, infrastruktūra ir verslui palanki aplinka.

Šiomet „fDi Magazine“ Smulkių Europos

ateities regionų 2018/19 TOP10 reitinge net dviejose kategorijose atsidūrė Kauno regionas: dešimtoji vieta „Žmoniškųjų išteklių ir gyvenimo kokybės“ kategorijoje ir devimtoji vieta „Kaštų naudos kategorijoje“.

„Kaunas yra sparčiausiai augantis Lietuvos miestas, kuriame žinios apie naujų investuotojų atėjimą tampa smagia kasdienybe. Kylantys verslo centrai, statomos gamyklos visų pirma reiškia naujas darbo vietas kauniečiams. O patys kauniečiai yra viena svarbiausių priežasčių, kodėl tarptautinis verslas savo investicijoms renkasi Kauną – visiems verslams reikia talentingų ir darbščių specialistų“, – teigė Kauno meras Visvaldas Matijošaitis.

Sudarančios Žmoniškųjų išteklių ir gyvenimo kokybės kategorijos reitingą buvo vertinami Europos regionų darbo jėgos rodikliai, juose įsikūrusių aukštųjų mokyklų rezultatai, gebėjimas pritraukti ir išlaikyti talentus, socialinio progresyvumo indeksas, gyvenimo trukmė. Sudarant Kaštų naudos TOP'ą atsižvelgta į atlyginimų vidurkius, biurų nuomos kainas, verslui tinkamų viešbučių skaičių ir paslaugas, mokestinę aplinką ir kita.

„Nuoširdžiai džiaugiamės ir didžiuojamės, kad Kauno apskritis paste-

bėta ir įvertinta. Tiek vietiniai verslininkai, tiek užsienio investuotojai dažnai įvardija Kauno gyventojų kompetencijas ir Kauno žmoniškąjį kapitalą kaip vieną didžiausių miesto konkurencinių pranašumų, – sakė VŠĮ „Kau-nas IN“ Verslo skyriaus vadovas Tadas Stankevičius, atliekantis direktoriaus funkcijas. – Kaunas nuolat stengiasi ir siekia gerinti infrastruktūrą bei socialinę aplinką mieste, ne tik kurdamas patogesnę gyvenamąją aplinką miestiečiams, bet ir didindamas miesto patrauklumą kitų Lietuvos miestų ir užsienio talentų bei investuotojų akyse: atnaujinami parkai ir kitos visuomeninės erdvės, naujam gyvenimui prikeliamos apleistos teritorijos ir pastatai, stiprinamas ikimokyklinio ugdymo tinklas ir siekiama pradėti dėstyti pamokas aktualiausiomis užsienio kalbomis.“

Pasak T. Stankevičiaus, ne mažiau Kauno miestui ir regionui reikšmingas ir kitas įvertinimas „fDi Magazine“ reitinge – „Kaštų naudos“, liudijantis investicijoms patrauklų kainos ir kokybės santykį.

„Tai įrodo ne tik Kauno regione besikuriančios įmonės ir gamyklos, bet ir čia nusprendę gyventi naujakuriai“, – tvirtino T. Stankevičius.

VŠĮ „Kau-nas IN“ Verslo skyriaus inf.

MODULYJE 4 M VILKAVIŠKIO VERSLININKAI SAVĖS NEMATO

IEVA ŠLIVINSKIENĖ

Vilkaviškio rajone vyko savivaldybės vadovų ir verslo atstovų popietė.

Pagrindinis šio susitikimo tikslas – dalyvaujant vietos valdžios ir verslo atstovams pasidalyti informacija apie Marijampolės regiono plėtros tarybos patvirtintas specializacijos kryptis, padiskutuoti apie įgyvendinimo veiksmų planą, kuris būtų patrauklus Vilkaviškio rajono verslininkams.

Kaip informavo savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotoja Daiva Riklienė, Vyriausybės programoje yra numatyta stiprinti regionus, todėl buvo būtina išskirti regionų prioritetines plėtros kryptis, taip formuojant aktyvesnius, ekonomiškai pajėgius, išskirtinius regionus, ir užtikrinti veiksmingesnį viešųjų lėšų naudojimą, skatinti privačių investicijų pritraukimą į kiekvieną regioną, atsižvelgiant į regiono išskirtinumą.

„Diskutuojant su regiono verslininkais, socialiniais ir ekonominiais partneriais, savivaldybių merais, buvo ieškoma atsakymų, kokius ūkio sektorius galėtų vystyti Marijampolės regionas. Buvo išskirtos keturios pagrindinės Marijampolės regionui aktualios specializacijos kryptys – maistas, mediena, metalas, mokslas. Kitaip sakant, 3 M – maistas, mediena, metalas derinama su atitinkamos kvalifikacijos specialistų paruošimu regione, viską kartu sujungiant į vieningą modulį klasterį 4 M“, – kalbėjo D. Riklienė.

D. Riklienė informavo, kad Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos departamento Europos regioninės plėtros fondo skyrius jau prašo pateikti Regiono specializacijos krypties mūsų rajone įgyvendinimo iniciatyvos aprašymus ir įgyvendinimo planą, tad ji kvietė susirinkusius verslo atstovus teikti iniciatyvas ir pasiūlymus, kaip mūsų rajono verslininkai matytų savo veiklą paskelbtame modulyje. Daugelis susirinkusių verslininkų teigė, kad jame savęs nemato, ir apgailestavo, kad pasiūlytos specializacijos kryptys yra labai siauros, apimančios konkrečias veiklos sritis, kurios Vilkaviškio rajone nėra pačios stipriausios. Jos palankesnės Marijampolės, Kazlų Rūdos savivaldybėms. Vilkaviškio rajone vyrauja smulkusis ir vidutinis verslas, o didelių įmonių, užsiimančių veikla minėtose 3 M kryptyse, nėra.

Vietos verslininkams buvo pasiūlyta pagalvoti apie galimą partnerystę regiono lygmeniu, kai stambiosios įmonės perka žaliavas arba paslaugas iš smulkiojo ir vidutinio verslo. Tačiau ir šis pasiūlymas atrodė neracionalus, nes taip būtų apribojami laisvosios rinkos principai.

Susitikimo dalyviai diskutavo ir apie dar vienos krypties atsiradimą, kuri būtų patrauklesnė Vilkaviškio rajonui. Susitikime dalyvavęs verslininkas Linas Dubickas pasiūlė pagalvoti apie energijos taupymą ir viską, kas su tuo yra susiję, nes tai būtų daug aktualiau daugeliui rajono įmonių. Iškeltas ir ekologijos skatinimo versle klausimas. Taip pat siūlyta sutvarkyti pramoninę zoną, kurioje būtų atvesti visi reikalingi inžineriniai tinklai, kad potencialus investuotojas galėtų greičiau pradėti vykdyti veiklą. Iškelta

idėja pastatyti naują miegamąjį rajoną, kuriame galėtų kurtis jaunos šeimos iš viso Marijampolės regiono, geriau panaudoti Paežerių dvaro arba šalia esančio ežero teikiamus privalumus ir kt.

Diskusijoje dalyvavęs Žilvinas Gelgota pasiūlė naujai įvardyti Marijampolės regionui aktualias specializacijos kryptis. „Aš norėčiau pasiūlyti dar vieną M. Mokslas iš esmės yra horizontali kryptis, kuri rajono verslininkams tikėtų kalbant apie kvalifikuotų darbuotojų paiešką ir pan. Dar galėtų būti „Motyvacija kurti darbo vietas“. Tai reiškia, kad investuojant į pramoninio sklypo sutvarkymą, į inžinerinių tinklų atvedimą ar pastato atnaujinimą verslui būtų siūloma kurti naujas darbo vietas“, – sakė Ž. Gelgota.

Verslininkams pasiūlius dar vieną specializacijos kryptį – modernizaciją, nuspręsta Regioninės politikos departamento Europos regioninės plėtros fondui, pateikiant Regiono specializacijos krypties Vilkaviškio rajone įgyvendinimo iniciatyvos aprašymą, siūlomą 4 M (mokslas, maistas, mediena, metalas), pakeisti į:

M – motyvaciją, kuri kurtų naujas darbo vietas ir išlaikytų esamas (lengvatos būstui įsigyti, kurios skatintų rajone kurtis jaunas šeimas; vietos plėtros fondo kūrimas besikuriančiam verslui skatinti);

M – modernizavimą, darbo našumo didinimą (lengvatinės paskolos, kreditai verslui, investuojančiam į naujas darbo vietas);

M – mokslą, kuris parengtų kvalifikuotą darbo jėgą;

M – mobilumą, skatinimą kurti trumpąsias maisto grandines (nuo gamintojo iki pardavėjo; nuo smulkiųjų amatininkų iki stambaus verslininko).

AUDRYS ANTANAITIS: *valstybinė kalba pati savimi nepasirūpins*

„Visiems„Savivaldybių žinių“ skaitytojams linkiu ir kalbėti, ir mąstyti lietuviškai, nes kalba ir mąstymas yra neatskiriamai susiję ir būtent tai lietuvių padaro lietuviu, žmogų – Lietuvos piliečiu, o pilietis jau kuria savo valstybę“, – sako Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pirmininkas AUDRYS ANTANAITIS.

Valstybinė lietuvių kalbos komisija, o kar-tu ir visa Lietuva pradėjo Lietuvių kalbos die-nų renginius. Kuo šių metų dienos ypatingos?

Vasario 16-ąją prasidėję Lietuvių kalbos dienų renginiai vyks iki Kovo 11-osios. Tai jau trečią kartą organizuojamas renginys, ir džiugu, kad kasmet sulaukiame didesnio tiek mūsų šalies gyventojų, tiek užsienyje gyvenančių lietuvių susidomėjimo ir aktyvaus dalyvavimo. Šių dienų tikslas labai paprastas ir aiškus – populiarinti lietuvių kalbą, kelti jos prestižą, didinti susidomėjimą šia kalba. Numatyta beveik trys tūkstančiai renginių, kurie vyksta visose Lietuvos savivaldybėse ir daugelyje užsienio lietuvių bendruomenių. Daugiausia renginių numatyta Kėdainių rajono savivaldybėje. Daugiau kaip 200. Daug renginių suplanuota Kauno, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Vilniaus ir kitose savivaldybėse. Šiųmetinių Lietuvių kalbos dienų ypatybė – aktyvus užsienio lietuvių bendruomenių dalyvavimas. Jie surengs kelis šimtus renginių. Džiugina Airijos, Latvijos, Baltarusijos, Norvegijos, Rusijos, Suomijos, Vokietijos ir kitų šalių lietuvių bendruomenių aktyvumas. Malonu, kad užsienyje gyvenantys lietuviai suprato, jog domėtis lietuvių kalba, žaisti ja gerąją prasme, rengti proto mūšius ir viktorinas, susijusias su lietuvių kalba, yra vertinga ir reikalinga.

Kaip atsitiko, kad daugiau kaip ketvirtį amžiaus gyvenant nepriklausomoje Lietuvoje atsirado būtinybė populiarinti lietuvių kalbą?

Viena priežastis, dėl kurių lietuvių kalba pateko į tokią padėtį, kad ją reikia populiarinti, manyčiau, yra ta, kad atgavę nepriklausomybę daugiausia dėmesio skyrėme ekonomikai. Atrodė, kad nepriklausoma valstybė savaime yra kalbos garantas. Pasirodo, kad ne. Tačiau kad tai suprastume, prireikė gan daug metų. Žinoma, valstybė rūpinosi lietuvių kalbos teisiniu statusu. Jis yra apibrėžtas ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, ir Valstybinės kalbos įstatyme, ir Civiliniame kodekse, ir Pilietybės įstatyme, ir Valstybinės lietuvių kalbos komisijos įstatyme, ir Valstybinės kalbos inspekcijos įstatyme. Yra daug programų, kurios turėtų ugdyti ir puoselėti lietuvių kalbą. Bėda tik, kad patys įstatymai neveikia. Neveikia ir lėšomis neparemtos programos. Dėl to lietuvių kalba šiandien sunkiai spėja su jai kylančiais iššūkiais. Valstybinė kalba pati savimi nepasirūpins. Ja turi rūpintis piliečiai.

Kitas dalykas – kaip seniau mes gerai mokėjome rusų kalbą, taip šiandien mokame, ypač jaunimas, anglų kalbą. Lietuvių kalbai tenka su kita kalba konkuruoti. Tačiau lengviau konkuruoti, kai matai fronto liniją ir aiškų oponentą, kaip buvo sovietmečiu su rusų kalba. Kadangi ši kalba buvo priimama kaip okupantų kalba, nors visi pakankamai gerai ją mokėjo, bet niekas jos nepriėmė kaip savos kalbos. Su anglų kalba yra kitokia situacija. Jaunimas ją moka ir jau priima kaip savo kalbą, nes ji atveria pasaulį, leidžia nardyti internete, bendrauti su visu pasauliu. Daugybė galimybių. Ir jaunimas kartais jau ima painioti, kuri kalba yra jo tikroji – lietuvių ar anglų. Tai kelia ypatingą iššūkį, dėl to turime parodyti, kad mums sava lietuvių kalba, kad ji yra labai turtinga, įdomi ir kad mes ją turime branginti. Ir tai padeda padaryti Lietuvių kalbos dienų renginiai, per kuriuos turime puikią progą pasakyti: mūsų kalba yra nacionalinė vertybė, ir tą vertybę puoselėkime ir branginkime. Kiekviena tauta ir valstybė turi tris svarbiausius atramos stulpus. Tai istorija. Mes ją turime, tiesa, dėl jos ginčijamės. Kitas atramos stulpas – teritorija. Mes ją taip pat turime ir taip pat dėl jos šiek tiek ginčijomės. Trečias atraminis stulpas yra kalba, dėl kurios neturėtume ginčytis, bet kuria galėtume ginčytis.

Lietuvių kalba yra gyva, bet tą gyvastį mes turime kiekvieną dieną įrodinėti.

Išties apie lietuvių kalbos puoselėjimą yra labai įvairių nuomonių. Neretai tenka išgirsti nusiskundimų, kad kalbos tikrintojai dar labiau apsunkina ir taip kontroliuojančių institucijų spaudžiamą gyvenimą. Tad Valstybinė lietuvių kalbos komisija yra smūgiuotoja ar puoselėtoja?

Valstybinė lietuvių kalbos komisija nėra nei smūgiuotoja, nei saugotoja, nei baudėja. Tai valstybinė institucija, kuriai rūpi valstybinės kalbos įgyvendinimas. Įstatyme aiškiai pasakyta, kad komisija teikia Seimui pasiūlymus dėl valstybinės kalbos politikos, jos tvarkymo aktų, nustato kryptis sprendžiant valstybinės kalbos norminimo klausimus. Komisija – tarsi lietuvių kalbos seimas ir šiek tiek vyriausybė.

Kaip įgyvendinamas Valstybinės kalbos įstatymas, stebi Valstybinės kalbos inspekcija ir, žinoma, pačios valdžios institucijos. Jos taip pat turi jausti atsakomybę už valstybinės kalbos puoselėjimą. Kad ir savivaldybės. Jos atsako, kad jų teritorijoje veiktų visi Lietuvos įstatymai. Ir nors yra Valstybinės kalbos inspekcija, bet tai savivaldybių neatleidžia nuo Valstybinės kalbos įstatymo vykdymo.

Mes norime, kad lietuvių kalba, literatūra būtų mokyklose – tiek bendrojo ugdymo, tiek aukštosiose, ir rūpinamės jos diegimu, kalbamės, kad lietuvių autoriai nebūtų išimami iš programos. Vyksta kasdieninis darbas, kurio didžioji dalis visuomenei sunkiai pastebima. Su Kalbos inspekcija rūpinamės, kad visoje Lietuvoje veiktų kalbos priežiūros sistema, dėl to važinėjame po savivaldybes, susitinkame su jų vadovais, savivaldybių kalbos tvarkytojais, stebime jų darbo sąlygas, kaip tikrina įmones ir įstaigas, ar jie taisyklinga lietuvių kalba susirašinėja ir rengia savo dokumentus.

Paminėjote, kad komisija – tai savitas kalbos seimas. Ar tai reiškia, kad komisija iniciuoja kalbos pataisas, naujovių įteisinimą?

Kalba vystosi, o komisija tas naujoves arba priima, arba atmeta. O naujoves siūlo visa Lietuva. Yra terminų bankas, kuris kasmet papildomas. Yra konsultacijų bankas, teiktini ir neteiktini žodžiai, klaidų sąrašas. Visa tai sistemingai pildoma ir atnaujinama. Mano galva, komisija turtina lietuvių kalbą, numatydama tam tikrą sistemos nežlugdantį variantiškumą. Komisija atsižvelgia į gyvenimo realybes.

Komisija taip pat nustato ir kalbos politikos kryptį. Komisijos pareiga yra parengti lietu-

vių kalbos politikos gaires. Iki 2008 metų tokios gairės veikė, bet jau dešimt metų, kai tokių gairių neturime, nes neturime ir atnaujinto konstitucinio Valstybinės lietuvių kalbos įstatymo. Buvo sakoma: bus įstatymas – bus ir gairės. Taigi teisės aktų, ginančių lietuvių kalbą, yra, o realių kalbos politikos aktų, kuriais vadovaudamiesi galėtume organizuoti savo veiklą, nėra.

Tad vienas svarbiausių komisijos uždavinių – šiuos teisės aktus ne tik parengti, bet ir pasistengti, kad Seimas juos priimtų.

Kaip suprantu, politikos gaires komisija jau rengia, bent jau apie tai mąsto. Tai kokios svarbiausios tų gairių nuostatos?

Labai svarbu, kad Lietuvoje veiktų modernus Valstybinės lietuvių kalbos įstatymas. Labai svarbu, kad Lietuvoje valstybinė kalba turėtų ne tik formalų statusą, bet ir normaliai veiktų, kad ja būtų kalbama, susirašinėjama, kad nebūtų jokių keistų idėjų apie jokias kitas kalbas. Mūsų šalyje lietuvių kalba yra vienintelė valstybinė kalba.

Kita vertus, mes turime skatinti lietuvių kalbos prestižą, nes XXI amžiuje yra labai daug pagundų. Gundo kitos kalbos, atsiveriančios galimybės, internetas. Reikia dirbti vardan kokybės. Lietuvių kalba graži, turtinga, vaizdinga – rodykime tai.

Kalbos politikos dalis yra didinti motyvaciją vartoti lietuvių kalbą.

Lietuvių kalba turi būti mokslo kalba, ir nelabai suprantu, kodėl vertinimo sistemoje už straipsnį, paskelbtą užsienio kalba, duoda didesnę balą, negu už straipsnį lietuvių kalba. Manau, turi būti atvirkščiai, bent jau vienodas balų skaičius.

Arba renginys, kuriame dalyvauja vienas užsienietis, jau vadinamas tarptautiniu ir jame kalbama anglų kalba. Pataikaujama svetimoms kalboms ir kartu gaivinamas senas muzikiškas nuolankumas: mūsų kalba prastesnė, mes prisitaikysime. O iš tikro mes turime didžiuotis, kad esame lietuviai, kad turime savo kalbą, kuri mums gražiausia. Deja, mes kol kas vis dar linkę nukelti kepurę. Manau, lietuvių kalba turime lygiateisiškai bendrauti su kitomis valstybėmis ir kalbomis.

Lietuvoje yra didelis būrys lituanistų. Ar tarp jų ir komisijos vyksta bendradarbiavimas?

Komisija nėra visuomeninė organizacija ir ji nesiima lituanistų jungimo funkcijų. Šiuos specialistus jungia Lietuvių kalbos draugija, ir visus lituanistus skatinčiau jungtis į šią draugiją ir bendrai veikti. Komisija bendradarbiauja su Lietuvių kalbos draugija. Mūsų bendras tikslas – kad lituanistai taptų bendruomene tikraja to žodžio prasme.

Kalbėjosi Barbora Gaudutė

„Savivaldybių žinioms“ – 21! Junkitės ir sekite mus facebook savzinios

Mūsų paskyros lango viršuje šviečiančios vaivorykštės turėtų atgrasyti nuo pagiežos ir blogų naujienų skleidimo.
„Savivaldybių žinių“ feisbuko paskyra – langas pozityvumui.

PUTINŲ GIMNAZIJoje ATIDARYTA FAB LAB LABORATORIJA

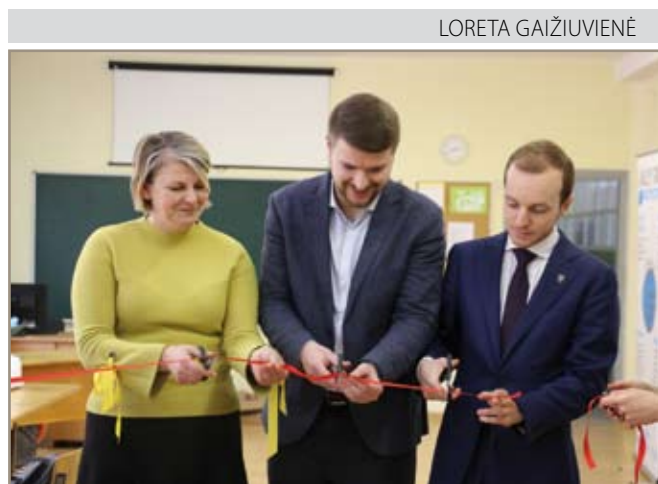
Vasario 6 d. Alytaus Putinų gimnazijoje atidaryta FAB LAB laboratorija. Šios naujos jaunimui skirtos erdvės atidarymo juostelę perkirpo Alytaus miesto mero pavaduotojas Tautvydas Tamulevičius, tarybos narys, Jaunimo reikalų tarybos pirmininkas Povilas Labukas ir Putinų gimnazijos direktorė Daiva Sabaliauskienė.

„Sisteminius švietimo srities dalykus reikia kryptimi ta kryptimi, kuria juda pasaulis. Technologijų pamokos turėtų pasivyti šiuos laikus, tad šios laboratorijos įranga ir bus tam tikras impulsas tai daryti“, – sakė mero pavaduotojas T. Tamulevičius.

FAB LAB laboratorijos įrengimais – 3D spausdintuvu, popieriaus ir lazerine pjaustykle, CNC staklėmis – galės naudotis visi alytiškiai. Pasak savivaldybės tarybos nario P. Labuko, labai svarbu, kad ši laboratorija bus atvira visiems. „Džiaugiuosi, kad šioje laboratorijoje mokiniai turės galimybę įgyvendinti turimas idėjas. Nuoširdi padėka gimnazijai už tai, ką ji daro, o ateityje linkiu jai dar labiau augti“, – sakė P. Labukas. Pasak tarybos nario, šešiose Alytaus miesto švietimo įstaigose veikia daugiau kaip 20 mokomųjų mokinių bendrovių. Jas įsteigusieji mokiniai, naudodamiesi šios laboratorijos įrengimais, galės gaminti dar konkurencingesnę produkciją. Šiuo metu Putinų gimnazijoje vyksta integruotos fizikos, informacinių technologijų, dailės ir technologijų pamokos, kurioms vykti galimybę suteikė įsteigta FAB LAB laboratorija.

Nors laboratorija oficialiai veikti pradėjo tik vasario pradžioje, tačiau, pasak Putinų gimnazijos dailės ir technologijų mokytojos metodinės Virginijos Vasilūnienės, mokiniai jau prieš kelias savaites pradėjo mokytis naudotis jos įrengimais.

Išmokti naudotis naujais šios laboratorijos įrengimais galės kiekvienas norintis. Informacinių technologijų ir fizikos vyresniojo mokytojo

Tomo Buzaičio teigimu, nuo vasario 12 d. Putinų gimnazija pradėjo registruoti asmenis, norinčius išmokti dirbti FAB LAB įrengimais.

„Vėliau mokiniai jau patys galės pereiti prie produkto gamybos. Jie galės 3D spausdintuvu atspausdinti bet kokį maketą, su pjaustykle išsi-pjaustyti bet kokį lipduką ar magnetuką“, – apie laboratorijos įrengimus pasakoja mokytojas T. Buzaitis.

Lėšas – 17 tūkst. eurų – Putinų gimnazijos FAB LAB laboratorijos įrengimams 2017 m. skyrė Alytaus miesto savivaldybė. Alytus yra antrasis šalies miestas šalyje, turintis tokią FAB LAB laboratoriją. Tokią įrangą turinčias laboratorijas turi tik Vilniaus miesto švietimo įstaigos.

LIETUVĄ GIMTADIENIO PROGA PASVEIKINO PIRMIEJI

Vasario 16-osios rytą, dar prieš septintą valandą, gausus būrys lazdijiečių rinkosi pagrindiniame Baltajo ežero paplūdimyje. Čia prasidėjo šventiniai renginiai, skirti Valstybės atkūrimo 100 metų jubiliejui paminėti. Pirmasis jų – savivaldybės, savivaldybės Visuomenės sveikatos biuro ir Lazdijų sporto centro organizuotas šventinis bėgimas ir maudynės Baltajo ežere. Sustoję ratu apšildančiajai mankštai, renginio dalyviai džiaugsmingu šūksniu pasveikino Lietuvą 100-ojo gimtadienio proga. Kaip sakė sveikatos biuro direktorė Ramutė Kunigiškienė, Lazdijai, ko gero, visoje Lietuvoje buvo pirmieji, kurie pradėjo švęsti šią didingą šventę. Po mankštos, gavę dovanų trispalves vėliavėles, renginio dalyviai išsirikiavo šventinei nuotraukai. Bėgimas ir maudynės Baltajo ežere Vasario 16-ąją vyko jau antrą kartą.

Vidudienį, po iškilmingų Mišių Lazdijų šv. Onos bažnyčioje ir varpų gausmo, gausios ir spalvingos eitynės nusidriekė per visą Lazdijų miestą. Prie paminklo Nepriklausomybės aikštėje, kurioje, kaip ir prieš 80 metų, iškilmingai pagerbti kritusieji už Valstybės nepriklausomybę. Rajono meras Artūras Margelis jų atminimui padėjo gėlių, nuaidėjo kariūnų automatų salvė.

Lazdijų kultūros centre vyko iškilmingas renginys, skirtas Valstybės atkūrimo 100-mečiui ir partizano Adolfo Ramanausko-Vanago

metams. Kompoziciją „Lietaus ir vėjų žemė“ atliko Kultūros centro meno kolektyvai ir rajono moksleiviai. Renginio kulminacija – tradiciniai mero A. Margelio apdovanojimai už reikšmingus nuopelnus Lazdijų kraštui ir valstybei. Savo padėkas, „Laisvės angelo“ statulėles ir piniginius 300 eurų prizus jis įteikė kapčiamiestiečiui bendrijos „Lemtis“ įkūrėjui, knygų autoriui ir istorijos puoselėtojui Antanui Sadeckui, veisiejiečiui aktyviam visuomenininkui, ilgamečiam menininkų plenerų rajone organizatoriui Vytautui Žukauskui ir lazdiijietei Sąjūdžio rajone dalyvei, aktyviai visuomenininkei Aldonai Mikalonienei.

Tradicinių tarptautinių ristūnų žirgų lenktynių „Lazdijai 2018“ atidaryme merui teko ypatinga užduotis kartu su skulptoriumi Mindaugu Tenziažgolskiu atidengti Vyčio ledo skulptūrą. M. Tenziažgolskis žiūrovams dovanuoja įspūdingą „Ledo šou“. Žirgų lenktynių pertraukų metu žiūrovus stebino „Mokslo šturmas“. Dviejų brolių komanda, užsiimanti mokslinė demonstracine veikla, atliko gausybę bandymų, kurių finale žiūrovus nustebino ledinėmis patrankomis.

Šventės metu iš trispalvių pastatyta laisvų ir laimingų Lazdijų pilis. 100 pirmųjų, įsmeigusią vėliavą į pilį, buvo apdovanoti trispalviais šalikais. Stebulių bendruomenė šventės dalyviams dovanuoja šimtą vienybės šluotų. Susirinkusieji galėjo sušilti prie laužo, mažieji šventės dalyviai turėjo galimybę įsitraukti į smagius žaidimus ir pajodinėti ant ponio. Akį traukė ir gardėsių, tautodailininkų ir amatininkų dirbinių mugė.

Vasario 17 d. Lazdijai toliau šventė Valstybės atkūrimo jubiliejų. Rajono savivaldybė, asociacija „Onkologinė savipagalba Lazdijuose“ ir Lazdijų sporto centras patiems ištvermingiausiems lazdijiečiams surengė žygį pėsčiomis į Rudaminos piliakalnį. Per 70 lazdijiečių, kurių jauniausiam – aštuoneri metai, o vyriausiam – beveik 70, Nepriklausomybės aikštėje meras A. Margelis įteikė po trispalvę, kuria žygio dalyviai sveikino sutiktuosius kelyje. Jau pusiaukelėje žygeivius užklupo stiprus vėjas ir gausus sniegas, tačiau nepasidavė nė vienas. Daugiau kaip 12 kilometrų trasai įveikti jiems neprireikė nė dviejų valandų. Užkopę ant Rudaminos piliakalnio, žygio dalyviai grožėjosi atsiverusiais apylinkių vaizdais, fotografavosi. Vaisinosis karšta arbata ir mero atsiųstais kibiniais. Ta proga pakalbėta ir apie naują žygį, kurį organizatoriai planuoja surengti per artimiausią Lietuvai reikšmingą datą – Kovo 11-ąją.

LIETUVOS KULTŪROS CENTRŲ SVEIKINIMAS

Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio proga visa Lietuva pilna įvairių idėjų, iniciatyvų. Lietuvos kultūros centrai suvienijo savo pastangas ir neliko abejingi istorinei tautos atminčiai. Vasario 16-ąją šešiasdešimt visos Lietuvos kultūros centrų atvėrė savo širdis ir duris švęsti drauge. Lietuvos regionuose vykusiu projektu „Vienybė težydi...“ buvo siekiama burti žmones, rūpintis vieni kitais ir skatinti veikti įvairiose veiklose. Vasario 16 d. nuo ryto Lietuvos kultūros centruose vyko įvairiausių žanrų veiklos: šventinės eitynės, rikiuotės, sueigos, garbės piliečių apdovanojimai, pilietiškumo pamokos aikštėse, ugnies ir pirotechnikos reginiai, sveikatingumo akcijos, visuotiniai pasidainavimai, kūrybinės dirbtuvės, parodos ir kt.

Iniciatyvos autorius – Vilniaus mokytojų namai, suvieniję kultūros centrus įgyvendinti bendrą projektą, taip pat neliko nuošaly ir vasario 16 d. kvietė į savo ir visų – Mokytojų namus, kuriuose buvo kūrybinės dirbtuvės, parodos, akcijos ir šventinis koncertas, kurio ypatingi svečiai – iš Latvijos, šiemet taip pat švenčiančios savo valstybės įkūrimo 100-metį. Rygos „Imantos“ kultūros centro tautinių šokių kolektyvas „Imantieši“ atvežė šokių pynę, kurią pynė kartu su Mokytojų namų tautinių šokių kolektyvu „Šoktinis“. Bendras Latvijos ir Lietuvos šokis sujungė visus! Latvių dailininkas Janis Avotinis „Vartų“ galerijoje pristatė parodą „Šventė“, kurios intriguojantis akcentas – Vilniaus Šv. Kotrynos bažnyčioje netikėtai suskambėję varpai. Vaikų ir jaunimo galerijoje eksponuojama prof. Alberto Gursko kaligrafijos ir šrifto paroda „Tekstai Lietuvai“. Joje įmantriu šrifto surašyti tautos dainiaus Kazio Bradūno ir kitų autorių mintys ir žodžiai, skirti Lietuvai. Choro „Liepaitės“ balsai skambėjo po Šv. Kotrynos bažnyčios skliautais.

Vakarinis šventinės dienos akcentas buvo muzikos grupių koncertas „Ausra 16“ Mokytojų namų kiemelyje. Susirinkusieji skanavo virš laužo ugnies virtą arbatą, 100 kartų skandavo LIE-TU-VA, o trokštantiems smagaus veiksmo vyko tautiniai šokiai iki vidurnakčio!

PAMINKLAS BROLIAMS VILEIŠIAMS

Brolius Vileišius pagerbė (iš kairės) Pasvalio, Vilniaus miesto ir Tauragės rajono merai G. Gegužinskas, R. Šimašius ir S. Mičiulis

Sostinėje Valstybės atkūrimo 100-mečio renginių programa prasidėjo vasario 8 d. Tado Kosciuškos gatvės skvere atidengtu paminklu didiesiems tautiškumo skatintojams – broliams Petru, Jonui ir Antanui Vileišiams. Paminklą atidengė Jono Vileišio dukra Rita Vileišytė-Bagdonas, proanūkis asociacijos „Vileišių fondas“ vadovas Gediminas Tursa, Vilniaus meras Remigijus Šimašius ir Lietuvos istorijos instituto direktorius Rimantas Miknys.

„Kviečiu vilniečius ir miesto svečius aplankyti paminklą broliams Vileišiams ir pagerbti tris garbingus vyrus, valstybingumo kūrėjus. Ryškūs ir reikšmingi, drąsūs ir išmintingi broliai Vileišiai gimė laisvų valstiečių Vincento ir Agotos šeimoje, turėjo galimybę pasiekti mokslo ir atidavė Lietuvai ir Vilniui kur kas daugiau nei kiti, rūpinosi, kad Vilnius būtų lietuvių židinys, kad jis per amžius liktų Lietuvos sostine. Tai ypatinga dovana Lietuvai, jų gyvenimas ir darbai be galo mus įkvepia“, – kalbėjo Vilniaus meras Remigijus Šimašius.

Statyti paminklą broliams Vileišiams, palikusiems ryškų pėdsaką šalies politiniame, kultūriname ir visuomeniniame gyvenime, buvo nuspręsta viename iš didelės Vileišių giminės suvažiavimų. Sostinės savivaldybė pasirūpino, kad būtų atnaujintas skveras, o paminklu – viešoji įstaiga „Vileišių kolegija“. Trijų metrų aukščio paminklą iš bronzos, vaizduojantį už stalo sėdinčius brolius Vileišius, sukūrė skulptorius Regimantas Midvikis ir architektai Linas Krūgelis ir Ričardas Krištapavičius.

2009 m. savivaldybės ir Architektų sąjungos surengtame paminklo idėjų konkurse organizatoriai sulaukė net 45 projektų, kurie buvo pristatyti visuomenei. Brolių Vileišių skvero rekonstrukcijai prireikė apie 80 tūkst. eurų, o paminklo statybos darbus finansavo asociacija „Vileišių fondas“.

Kaip sakė projekto autoriai, Vileišių, sėdinčių prie stalo, idėja simbolinė, tačiau visiems suprantama, atspindinti jų tarpusavio ryšį ir santykius su visuomene. „Stalas yra simbolis, vienišantis visus tris brolius kaip šeimos narius. Tuo pačiu metu stalas jungia juos su tauta, sprendžiant svarbius valstybės, kultūros, visuomeninius klausimus“, – yra pasakęs vienas projekto autorių skulptorius R. Midvikis. Deja, paminklo autorius nesulaukė jo atidengimo. Jis mirė 2015 m., eidamas 68 metus, tačiau savo darbą buvo spėjęs pabaigti. Brolių Vileišių paminklo skulptūros modelis iš Tauragės buvo atvežtas į Vilnių.

Tauragės rajono meras Sigitas Mičiulis, dalyvavęs paminklo atidengimo iškilmėse, sakė: „Didžiuojamės šiais trimis garbingais valstybingumo kūrėjais, kurių gyvenimo moto buvo „Gyvenkim dėl Lietuvos, o ne iš Lietuvos“, kurių tikslus, darbus lydėjo teisingumas, dora ir sąžinė – savybės, kurių trūksta kai kuriems žmonėms. Mums, tauragiškiams, didelė garbė, kad paminklą šioms didžiaviriams sukūrė kraštiečiai, Tauragės garbės pilietis, žymus skulptorius Regimantas Midvikis. Šis menininkas, taip pat sukūręs paminklus karaliui Mindaugui, Martynui Mažvydui, Simonui Daukantui ir Juozui Miltiniui, siekė vis naujų kūrybos aukštumų, įkvėpdamas jiems tautos gyvasties“.

Renginyje dalyvavęs Pasvalio rajono meras Gintautas Gegužinskas prie paminklo išbėrė maišelį žemės, atvežtos iš Vileišių gimtinės. Buvusioje senosios Vileišių sodybos vietoje Pasvalio valsčiuje, Medinių kaime, pastatytas Ažuolo memorialas. Ažuole iškaltas įrašas: „Vileišių šeimai – lietuvių gaivintojai, Lietuvos Nepriklausomybės stiprintojai. Dėkingi tėviškenai“.

FAKTAI:

Broliai Vileišiai dosniai aukėjo asmenines lėšas, kad Lietuva taptų nepriklausoma, klestinti ekonomiškai ir kultūriškai, o jos senoji sostinė Vilnius taptų lietuviška.

Vyriausiasis brolis Petras Vileišis buvo kelių inžinierius, statė tiltus, geležinkelius. Verslininkas ir mecenatas, jis įkūrė geležies dirbinių gamyklą, modernią spaustuvę, pastatė Antakalnyje rūmus, tapusius lietuviškos kultūros židiniu. Įkūrė, leido ir redagavo pirmąjį lietuvišką dienraštį „Vilniaus žinios“.

Antanas Vileišis buvo gydytojas humanistas, rūpinosi lietuvių švietimu, daug padėjo broliui Petru Vilniaus lietuvinimo veikloje. Jis buvo dienraščio „Lietuvos žinios“ steigėjas ir leidėjas, Lietuvos miestų sąjungos kūrėjas, kultūros mecenatas, Lietuvos Tarybos narys, Vasario 16-osios Akto bendraautorius ir signataras.

Jauniausiasis brolis Jonas Vileišis pasirinko teisininko profesiją. Jis buvo dienraščio „Lietuvos žinios“ steigėjas ir leidėjas, Lietuvos miestų sąjungos kūrėjas, kultūros mecenatas, Lietuvos Tarybos narys, Vasario 16-osios Akto bendraautorius ir signataras, Kauno burmistras.

SŽ inf.

VALENTINA ZINKEVIČIENĖ

KOKIO PAMINKLO MES VERTI?

Atpuotavome Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetį. Ar jautėte, koks klausimas daugeliui bepuotaujančiųjų būtų buvęs pats baisiausias? Ogi jei koks akiplėša pakėlęs tostą imtų užstalės draugų ir paklaustų: „Ką mes, kiekvienas čia sėdintis, davėme savo valstybei Lietuvai?“

Atrodo, lyg ir didelis netaktas gadinti šventes ir priminti buvusio JAV prezidento Džono Kenedžio garsų, pasaulyje cituojamą posakį: „Neklausk, ką valstybė davė tau. Klausk, ką tu davei valstybei.“

Šiandien daugelis mūsų, šventusių ir atšventusių Lietuvos šimtmetį, į jaučio odą nesurašytų priekaištų, ko jiems Lietuva nedavė. O jei ir davė, tai per mažai. Juk pensijos per mažos, pašalpos apgailėtinos, socialinių būstų trūksta, vaistai ne taip kompensuojami, socialiniai darbuotojai netikę, keliai duobėti, valdžios vien vagys... Sąrašą galite tęsti patys. Ir amerikoniui Kenedžiui į jo patriotišką imperatyvą ne vienas pikta atkirstų: „Ne tokios laisvos Lietuvos mes tikėjomės.“

Bet vis dėlto išdrįskime padaryti sąžinės sąskaitą ir prisipažinti, ką gi mes davėme valstybei.

Viena košmariškiausių „dovanų“ – valstybei (vaikų namams) padovanojome ir tebedovanojame tūkstančius našlaičių, nors nei karo, nei maro tai nebuvo. Vaikai našlaičiai, nors tėvai gyvi ir dažnai visai linksmai gyvena. Bet su koku jniiršiu įrodinėjame, kad dėl viso to kalta... valstybė. Piktinamės, kodėl prie vaikus daužančių, badu marinančių, nužmogėjusių šeimų durų dieną naktį nebudi vaikų teisių apsaugos specialistai, policija, seniūnijos darbuotojai, bendruomenės nariai. Jie kalti, kad šeimų neišblaivina, neįdarbina, vaikų nepavalgydina, nenuprausia. Mat tokios socialinės rizikos šeimos neturi... socialinių įgūdžių. Daugelio jų įgūdžiai kitokie – įgudę prie bambalių, sugyventinių paieškų, palaido gyvenimo. Viešai esame apkaltinti visi, tik ne pačios Slunkių (koks taiklus buvo Donelaičio terminas) šeimos. Jau, ko gero, pasirodytų vos ne šventvagystė, jei išdrįstume pareikalauti griežtesnės atsakomybės ir atsakymo į klausimą, o ką gi, tu, mamyte, tėveli, sugyventini, padarei dėl savo vaiko? Kokia atsakomybė ar bausmė priklausau tau pačiam, socialinės rizikos atstove?

Klausimėlis „Ką tu davei valstybei“ tiktų ne tik „Slunkių padermei“, bet ir daug šviesesniems lietuvičiams. Juk turime tiek universitetų. Net Europa tokios gausybės mums pavydi. Tik va, dauguma tų šviesuolių irgi įnirtę ant valstybės, kad ši juos skriaudžia. Skriaudžia – per silpnas žodis. Prieš pat šventes vienas garsiausių Lietuvos teatro režisierių prabilo įspūdingesne leksika – jis per televiziją kelis kartus pasigardžiuodamas tėškė: „Lietuvos valdžia ant kultūros padėjo ... skersą.“ Štai koks Lietuvos šviesuolio žodinas.

Kai kurių aukštųjų mokyklų šviesuolių, tų valstybės nuskriaustųjų, galima būtų paklausti, ar kartais jie nenuskriaudžia universitetuose besimokančių jaunų žmonių? Štai ir pavyzdėlis.

Žurnalistikos studijas baigę jauni, gerai besimokę universiteto studentai apgailėstavo, kad... liko lyg ir be išsilavinimo. Mat, pasirodo, užsienio kalbų niekas netobulino (atseit, to turėjo išmokti mokykloje), filosofijos, senovės istorijos ar antikos studijų nebuvo, dėstytojaudavo daugiausia valandininkai. Atbėgdavo kas iš radijo, televizijos ar redakcijos, pasidalydavo savo kasdieniniais įspūdžiais, ir tiek... Ir kaip stebėjosi mano pašnekovai, kad sovietiniais, 1970 metais baigusiems žurnalistiką Vilniaus universitete buvo dvejus metus dėstomas filosofijos kursas, logika, retorika, meno, kino istorija, užsienio literatūra, senoji lietuvių literatūra, kalbotyra. Ir nebuvo nė vieno valandininko. Daugelį dalykų dėstė ir šiandien gerbiami profesoriai: filosofas prof. B. Genzelis, literatūros tyrinėtojas, poetas T. Venclova, iškilusis kalbininkas J. Girdenis, talentingas stilistikos ir retorikos ugdytojas J. Pikčilingis, literatūros istorikas J. Lebedys. Juos beveik visada nuo ryto iki vakaro galėjai, kai reikėjo, rasti universitete. Ir mes, studentai, negir-

dėjome, kad dėstytojai kada nors būtų kalbėję apie atlyginimus.

Peršokime nuo šių laikų universitetų, nuo mano nesupeiktų sovietinių studijų, į daug tolimesnius laikus. Štai ko Vilniaus universitete mokėsi poetas Adomas Mickevičius senais 1815 metais. Cituoju iš M. Jastruno parašytos knygos apie A. Mickevičių. „Po pirmųjų studijų, apimančių fiziką, chemiją, algebrą, lotynų ir graikų kalbas, jaunas studentas įgijo filosofijos kandidato laipsnį. Kitais metais persikėlė į literatūros ir laisvųjų menų skyrių. Su užsidedimu studijavo senovės literatūrą ir visuotinę istoriją, poetiką ir retoriką.“ Tad baigęs universitetą jis mokėjo kelias kalbas, vertė prancūzų, vokiečių, anglų, rusų poetus klasikus, patys garsiausi to meto šviesuoliai žavėdavosi ne tik A. Mickevičiaus poezija, bet ir jo talentu diskutuoti, skleisti idėjas, paveikti protus. Žinau, dabar yra internetas ir viskas, viskas yra jame. Tebūnie...

Tad kokio paminklo mes pasirodėme verti? Apmaudu, kad mūsų praeitis (vadinasi, ir mes patys) pasirodėme nusipelnę tik... bunkerio Lukiškių aikštėje. Ir vis dėlto paminklas šimtmečio proga mums buvo padovanotas. Tai brolių Vileišių – Lietuvos kūrėjų – paminklas ir sukrečiantys Jono Vileišio dukros Ritos Vileišytės žodžiai, pasakyti paminklo Vilniuje atidarymo dieną. Tie žodžiai pakylė tikrų lietuvių dvasią, suteikia mums, kad ir kokie šiandien dar būtume, pasididžiavimo. Štai ką kalbėjo R. Vileišytė: „Mums Lietuva visada buvo pirmoje eilėje, pirmiau net už motiną. Aš nepaprastai didžiuojuosi Lietuva. Lietuva tapo nepriklausoma dėl to, kad ją sugebėjome apginti. Ir 1918 metais, ir 1990-ųjų kovo 11-ąją. Žmonės buvo pasirengę mirti. Štai 1918 metais buvo sušaukta kariuomenė, kuri šautuvo rankose nebuvo turėjusi. Mums į pagalbą neskubėjo jokia kariuomenė. Net kai tankai traukė. Joks svetimas kraivis dėl mūsų nežuvo. Ar ne stebuklas, kad mes sugebėjome savo kraštą apginti. Mes esame garbinga, laisvės verta tauta. Aš laiminga, kad esu lietuviė.“

Paklausime savęs, visų pirma savęs, ar viską padarėme, kad būtume laimingi. Tokie, kaip buvo Vileišiai ir jų palikuoniai.

Mečišlovo Ščepavičiaus pieš.

FLORIDOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ: kad žmonės būtų žmonėmis vienas kitam

Florida – saulėta JAV valstija, kurioje gyvena didelis būrys lietuvių išeivių. Floridos lietuvių bendruomenė, kaip ir kitos, dalyvavo trijų dienų Lietuvos šimtmečiui skirtuose renginiuose. Prieš šventes kalbinome daugiausia lietuvių Floridoje turinčioje Pinellas apylinkėje/Saint Peterburgo miesto ribose esančio Amerikos lietuvių klubo prezidentę DALE GOTCEITAS (nuotr.).

Prašome papasakoti apie Floridos lietuvių bendruomenę, kuo ji skiriasi nuo kitų?

Floridos lietuvių bendruomenė yra daugiau vyresnio amžiaus. Neseniai atvykę lietuviai, vadinami trečiabangiais, neturi laiko ir didelio noro dalyvauti klubo ir bendruomenės renginiuose. Jie turi šeimas, darbus ir pramogas. Kai mes atvažiuoame į Ameriką arba kai mūsų tėvai mus atsivežė, jų tikslas buvo išlaikyti lietuviybę, kad mes galėtume sugrįžti į Lietuvą, mokėtume savo šalies kalbą ir tradicijas. Mūsų tėvai įkūrė skautų, ateitininkų, kitas pilietines grupes, kad mes galėtume užaugti su lietuviška dvasia, nors ir būdami toli nuo namų.

Turime tiek Amerikos lietuvių bendruomenę, tiek klubą, abi šios iniciatyvos, nors ir atskiros, glaudžiai bendradarbiauja. Klube lankosi vyresnio amžiaus Floridos lietuviai, kurių aktyvių narių yra apie 200, o į bendruomenės renginius dažniau susirenka apie 50 jaunesnio amžiaus Amerikos lietuvių. Tiesa, anksčiau būdavo daug daugiau narių.

Klubas kiekvieną savaitę ketvirtadieniais ir sekmadieniais rengia lietuviškus pietus, turime iš Lietuvos atvykusią virėją, kuri klubo virtuvėje gamina tikrą lietuvišką girą, spaudžia varškę, klubo nariams gamina tradicinius patiekalus. Rengiame Kūčių vakarienę, Velykas, atvelykį, Vasario 16-osios šventę. Kviečiame muzikantus ir atlikėjus iš Lietuvos. Bendruomenė stengiasi suburti Amerikos lietuvių šeimas, todėl rengia išvykas į paplūdimius, daro iškylas gamtoje. Ruošia gegužines, Jonines lauke. Liepos 6 d. visuomet giedame Lietuvos himną.

Valdyboje yra apie 10 žmonių, kurie yra atsakingi už renginius, o visi kiti klubo nariai prisideda savo aktyviu dalyvavimu. Turime kelias kultūrinės grupes: „Ritmas“ – šokių grupė, „Venta“ – dainų

grupė, „Banga“ – klubo draugija, kuri yra didelė renginių pagalbininkė, kuri savo pasirodymais renka pinigus ir aukoja klubo veiklai. Turime iš Lietuvos atvykusį kleboną Bernardą Talaišį, laikantį lietuviškas mišias kiekvieną sekmadienį, bendruomenei labai patinka klebono pamokslai.

Ar sunku išsaugoti lietuviškas tradicijas būnant taip toli nuo Tėvynės?

Nors ir dabar turime jaunimui skirtus renginius, sekmadieninę lietuvišką mokyklėlę vaikams, tačiau joje susirenka tik apie 15–20 vaikų. Ten mokosi apie Lietuvos istoriją, mokosi ne tik lietuviškai skaityti, kalbėti, bet ir rengia tradicinių šokių ir dainų pasirodymus.

Tradicijos, įskiepytos jauniems vaikams, padeda pamatą visam gyvenimui, tas tradicijas jie toliau perduoda savo vaikams. Nėra sunku išsaugoti lietuviškas tradicijas, jeigu myli savo šalį ir lietuviybę laikai savo tapatybės dalimi.

Kaip jūs rengiatės paminėti Lietuvos šimtmetį? Kokių svečių tikėtis sulaukti?

Floridos lietuvių bendruomenė turės trijų dienų Lietuvos šimtmečiui skirtus renginius. Pirmąją dieną Gulfporto mieste visi renginį pradėjo lietuviškomis mišiomis. Sulaukėme „Ventos“ ir „Ritmo“ grupių pasirodymų, Lietuvos Respublikos garbės konsulo Algimanto Karnavičiaus sveikinimo kalbos, tylos minute buvo pagerbtas vasario 12 d. mirusio „Ritmo“ šokių kolektyvo vadovo atminimas. Sekmadienį – šventiniai pietūs ir vietinių lietuvių kolektyvų pasirodymai. Vasario 24 d. atvyksta Amerikos lietuvių choras „Laisvė“ iš Filadelfijos (Pensilvanijos valstija). Pakviesti Amerikos kariuomenės ir Floridos valdžios atstovai. Laukiama karių iš Lietuvos ir ambasadoriaus vizito.

Kokios problemos kamuoja Floridos lietuvių bendruomenę?

Seniau atvykę pokario emigrantai, vadinamieji dipukai, buvo labai aktyvūs, patriotiški.

Nors jiems buvo sudėtinga sugyventi su jau vėliau atvykusiais emigrantais, nes vizijos ir pažiūros smarkiai skyrėsi, dipukai labai daug padarė Floridos lietuvių bendruomenei. Pastatė daug bažnyčių, įkūrė skautų, ateitininkų organizacijas, aukojo pinigus bažnyčioms ir kitiems visuomeniniams pastatams ir organizacijoms išlaikyti. Dabar, sumažėjus Amerikos lietuvių aktyvumui, kiekvienais metais darosi vis sunkiau išlaikyti dideles bažnyčias, jaunimo centrą. Kiti pastatai, deja, jau perduoti. Neberengiamos šokių ir dainų stovyklos vaikams. Lietuvių chorai anksčiau per didžiąsias šventes visuomet dėvėdavo tautinius kostiumus, dabar labai retai pamatysi choras, pasipuošusius lietuviškais drabužiais. Lietuvaičiai, išvykę savo noru užsidirbti daugiau pinigų, nemato didelės paskatos būti bendruomenės dalimi.

Ar Floridos lietuviai dažnai aplanko Lietuvą? Ar girdėjote Lietuvos savivaldybių ir prezidentės kvietimą grįžti atgal į Tėvynę?

Kai kurie bendruomenės nariai, ypač tie, kurie Lietuvoje dar turi giminių, ir tie, kurie jau yra pensininkai, į Lietuvą atvažiuoja kelis kartus per metus, pabūna kelis mėnesius. O tie, kurie turi darbus Floridoje, įsipareigojimą ir tik porą savaitių atostogų per metus, neatvyksta taip dažnai į savo ar savo tėvų gimtinę.

Deja, iš visos Floridos lietuvių bendruomenės narių kol kas nėra nė vieno, kuris apsispręstų grįžti gyventi į Lietuvą. Tačiau lietuviai buriasi kartu, nepamiršta Lietuvos ir girdi kvietimus. Lietuvių bendruomenės labai pritaria jiems, kad emigrantai, neįsitvirtinę svetur, savo laimę ir gerovę bandytų kurti gimtinėje. Manau, kad problema slypi ir kalboje, nes norint pildyti dokumentus dėl lietuviškos pilietybės, nėra galimybių į klausimus atsakyti angliškai. O daug Lietuvos išeivių nesijaučia patogiai rašydami oficialia lietuvių kalba. Būtų smagu, jeigu Lietuva būtų lankstesnė ir sudarytų galimybes reikalus tvarkytis ir anglų kalba.

Klubo bendruomenės linkėjimai Lietuvai

Kaip gyvenimą keičia opus neišspręstos dvigubos pilietybės klausimas?

Dipukai ir seniau į Ameriką atvykę emigrantai yra susitvarkę dvigubą pilietybę. Tačiau jau po nepriklausomybės paskelbimo atvykę lietuviai labai domisi valstybės planais įteisinti dvigubą pilietybę. Jie tikisi kuo greičiau sulaukti referendumo, nes kol kas, gyvenant vienoje šalyje, o turint kitos šalies pasą, kartais yra griaunami žmonių gyvenimai. Tenka atsisakyti Lietuvos Respublikos pilietybės, nes kol kas Lietuva šiuo klausimu nenori bendradarbiauti.

Kaip gaunate lietuviškas žinias?

Lietuviškus laikraščius kartais gauname iš Čikagos lietuvių ben-

druomenės, o visas naujienas skaitome internete, taip pat dalijamės informacija Facebook'o lietuvių bendruomenės paskyroje.

Ko šimtmečio proga Floridos lietuvių bendruomenė palinkėtų lietuviams Tėvynėje?

Labai norime, kad Lietuvos valdžios vadovai būtų teisingi, nepaviltų šalies gyventojų. Norime, kad pensininkai Lietuvoje gyventų užsitarnautą gyvenimą. Kad žmonės būtų žmonėmis vienas kitam. Kad teisybė, pagalba kitam, pasiaukojimas savo šaliai ir žmoniškumas Lietuvoje klestėtų.

Kalbino Ieva Cataldo
Florida

ŠIRDYSE SAUGOMA LIETUVYBĖ

Nors Australiją nuo Lietuvos skiria beveik dešimt tūkstančių mylių, bet čia gyvenantys lietuviai nepamirštame savo šaknų. Šiuo metu Australijoje gyvena beveik 20 tūkst. lietuvių. Ir nesvarbu, kada ir kaip patekome į Australiją, dauguma širdyse saugome lietuvybę. Todėl mums labai svarbi Vasario 16-oji, ypač šiemet – šimtmetis sujungė mus visus, kurie save vadiname lietuviais.

Tad vasario 16-ąją Sidnėjaus lietuviai susirinkome į šv. Mišias, vykusias lietuvių klube. Po Mišių į iškilmes susirinkusią bendruomenę pasveikino Sidnėjaus apylinkės valdybos pirmininkė Monika Čyplys, Lietuvos garbės generalinė konsulė Sidnėjuje Ginta Viliūnas, krašto valdybos narys Ramutis Zakarevičius, krašto tarybos pirmininkas Romas Cibas, Užsienio lietuvių departamento direktorius Marijus Gudynas ir naujasis Lietuvos ambasadorius Japonijoje Gediminas Varvuolis, kuris ir Australijoje atstovauja Lietuvai (**nuotr.**).

M. Gudynas kalbėjo apie nepriklausomybės svarbą, jos išsaugojimą, lietuvių vienybę, peržvelgė Vasario 16-osios Akto istoriją. Jis lietuvių klubui padovanojo lietuvišką vėliavą ir Vytytį ir perdavė Lietuvos prezidentės Dalios Grybauskaitės sveikinimą pasaulio lietuviams.

Generalinei konsulei Sidnėjuje G. Viliūnas lietuvišką vėliavą ir Vytytį padovanojo ambasadorius G. Varvuolis.

Šventiniame minėjime dainavo choras „Daina“, ansamblis „Atspindys“, šoko šokių grupė „Sūkurys“, pasirodė Sidnėjaus vaikų klubas.

Pirmadienį, vasario 19 d., Sidnėjaus lietuvių bendruomenė rinkosi į kokteilų vakarą, į kurį atvyko užsienio reikalų viceministras Darius Sku-

sevičius, kuris perdavė ministro Lino Linkevičiaus linkėjimus, Užsienio reikalų ministerijos Išorinių ekonominių santykių ir ekonominio saugumo politikos departamento atstovė Asta Slavinskaitė.

Paskui vyko diskusija, kurioje diskutuota apie lietuvybės išsaugojimą užsienyje, aktyvaus įsitraukimo į Lietuvos gyvenimą, dvigubos pilietybės svarbą, aptartas grįžimo į Lietuvą klausimas, Lietuvos–Australijos dvišalės jaunimo stovyklos organizavimo galimybės. Joje viceministras pristatė programą „Globali Lietuva“. Šią programą jis jau buvo pristatęs Adelaidės ir Melburno lietuvių bendruomenėms.

Lietuvos valstybės atkūrimo 100 metų jubiliejaus proga Adelaidės lietuvių bendruomenė parėngė Lietuvai išskirtinę dovaną. Tai – bendruomenės išsaugotos, kaip manoma, Lietuvos prezidentams priklausiusios relikvijos – prezidento Antano Smetonos rankraštis, vaikščiojimo lazda ir prezidento Aleksandro Stulginskio sidabrinis samtis ir barometras. Šie istoriniu požiūriu vertingi daiktai bus perduoti Lietuvai ir eksponuojami istorinėje Lietuvos Respublikos Prezidentūroje Kaune.

„Pirmosios Lietuvos Respublikos prezidentų asmeniniai daiktai yra svarbūs ne tik vietos lietuviams. Jie reikšmingi visai Lietuvos valstybei, todėl visuomenė turi turėti galimybę su jais susipažinti. Nėra tinkamesnės progos nei šimtoji Vasario 16-oji įteikti Lietuvai šią dovaną“, – sakė Adelaidės bendruomenės pirmininkas Aleksas Talanskas.

„Tai – Lietuvos istorijos požiūriu unikali dovana, už kurią esame dėkingi Adelaidės lietuviams, kaip ir už jų aktyvų lietuvybės puoselėjimą ir buvimą neatsiejama globaliosios Lietuvos dalimi“, – teigė dovaną Lietuvos vardu priėmęs viceministras D. Skusevičius.

Parengta pagal Vitos Bimbos ir URM inf.

Vasario 14–16 d. Visagine vyko gausybė renginių, skirtų Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui. Į šventinį šurmulį įsitraukė visi – nuo didelių iki mažų. Miesto mokyklų ir neformaliojo ugdymo įstaigų bendruomenės surengė trispalvės spalvomis šviečiančius, šokiais ir dainomis skambančius Lietuvos 100-ojo gimtadienio renginius. Šiomis dienomis Visagine galima buvo dalyvauti šventiniame bėgime, pasiklausyti lietuvių liaudies dainų ar dainuojamosios poezijos, smagiai pasisukti šokio sūkuryje ar pasigaminti originalias šventines apyrankeles ir knygų skirtukus.

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo dienai skirtus renginius vainikavo šventinis minėjimas, kurio ašimi tapo publicistinis spektaklis „Lietuvą užkasiau, kaip savo sekretą“. Jame jaunų žmonių lūpomis gvildentos rimtos problemos, su kuriomis susiduria šiuolaikinė Lietuva, tačiau spektaklis baigėsi optimistine nata – „Lietuvos istorijos repu“!

Renginyje dalyvavo Seimo narys Algimantas Dumbrava, Visagino savivaldybės merė Dalia Štraupaitė, administracijos direktorius Sergejus

Mickevičius, administracijos direktoriaus pavaduotoja Aušra Andrijauskienė ir kiti garbingi svečiai.

Sveikindama susirinkusiuosius Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga merė D. Štraupaitė pasakė, kad didžiuojasi visų visaginiečių darbais, kūryba ir meile Tėvynei, ir palinkėjo būti vieningiems, nes kartu mes galime daugiau.

Seimo narys Algimantas Dumbrava apdovanojo tris visaginiečius simbolinėmis dovanomis ir padėkos raštais. Visagino Česlovo Sasnausko menų mokyklos direktorė Česlava Pimpienė buvo apdovanota už gyvenimo nuopelnus, Visagino kūrybos namų mokytojas Piotras Znatnovas – už šachmatų sporto populiarinimą ir jaunųjų visaginiečių analitinio mąstymo ugdymą, o Andrejus Akopovas – už aktyvų dalyvavimą savivaldybės kultūriniame gyvenime.

Primename, kad Lietuvos 100-mečiui skirti renginiai Visagine tik prasideda!

MEDALIŲ APDOVANOTA DIREKTORĖ:

VITANA BRUČIENĖ

DARBAI NUVEIKIAM TIK KOMANDOJE

Tarp prezidentės Dalios Grybauskaitės Lietuvos valstybės atkūrimo 100-mečio proga už nuopelnus Lietuvai ir šalies vardo garsinimą pasaulyje valstybiniais apdovanojimais apdovanotųjų – ir Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorė Dalia Kitavičienė. Priklausomybių mažinimo projektų iniciatorė ir koordinatorė apdovanota ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ medaliu.

Sveikatos biuro direktorę D. Kitavičienę savivaldybėje pasveikino rajono meras Algirdas Vrubliauskas, vicemeras Arvydas Balčiūnas, administracijos direktorė Jolanta Kručauskaitė.

„Džiaugiamės, kad esate tarp tų pastebėtų šimto žmonių. Ekselencija įvertino, pastebėjo, tai rodo, kad reikia stengtis, dirbti iš širdies su žmonėmis ir dėl žmonių“, – sakė meras, sveikindamas D. Kitavičienę.

D. Kitavičienė ne kartą yra sakiusi, kad sveikatos sistemos darbo rezultatai matomi ne iš karto. Visuomenės sveikatos rezultatai gali būti regimi tik po dešimtmečių, kai žmonės tinkamai rūpinsis savo sveikata ir dės pastangas jai išsaugoti. Tad suskaičiuoti ir pamatuoti visuomenės sveikatos priežiūros srityje dirbančių specialistų indėlį labai sunku. „Ką gali vienas žmogus? Labai mažai. Man rodo, kad visi tądien Prezidentūroje apdovanoti asmenys savo apdovanojimais norėtų pasidalyti su savo komanda, nes dideli darbai nuveikiami tik komandoje. Nei meno kūriniai, nei pilietiškumo ar verslo iniciatyvos ar netgi žmonių gyvybių gelbėjimas negimsta ir nevyksta vieno žmogaus dėka. Pagalba priklausomiems asmenims taip pat negali būti ir nėra vieno žmogaus nuopelnas. Čia ypač daug pagalbininkų: nuo šeimos narių, medikų, socialinių darbuotojų, seniūnų, bendruomenės narių iki kaimynų ar tiesiog žmonių, tinkamu laiku ir tinkamoje vietoje pasakiusių reikiamą žodį“, – po apdovanojimo mintimis dalijosi D. Kitavičienė.

Per šešerius metus Alytaus rajono savivaldybės priklausomybių mažinimo programa pasinaudojo daugiau nei trys šimtai asmenų. Daugiau

nei pusšimtis yra blaivūs daugiau nei dvejus metus, džiaugiasi matomais pokyčiais gyvenime, susirado arba susigrąžino darbus, šeimas, susiremontavo namus ar nusipirko automobilį, pagerėjo santykiai su namiškiais. Dar panašiai tiek žmonių žengia pirmuosius žingsnius blaivybės keliu.

„Mes nedarom stebuklų ir neturim jokių neįprastų gebėjimų, liūdim ir apgailėstaujam, kai nepavyksta „prisišaukti“ prie geriančiojo arba įvyksta atkrytis, tačiau stengiamės, kad visos įmanomos priemonės, galimybės ir žinios būtų kiek įmanoma arčiau tų, kuriems jos reikalingos. O kartais reikia tiek nedaug: nuraminti kartu su geriančiu žmogumi į jo priklausomybės ratą įsisukusius artimuosius, patarti, nukreipti ir pasakyti, kad mums visada galite paskambinti. Pagalba sergantiesiems priklausomybės ligomis beveik visada yra paremta bendražmogiškumo principais ir pagalba žmogaus žmogui“, – kalbėjo jau 10 metų Alytaus rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurui vadovaujanti D. Kitavičienė.